

Tyborøn har søgt og faaet Skilsmissebrev af 19. Februar 1902; hvori anføres som sædvanligt: „det tillades derhos Gregers Kristian Mortensen at indgaa nyt Ægteskab“. I April derefter klager han til Provst Olsen i Ulfborg — Datoen angives ikke nøjere i selve Klagen; den er kun paa-tegnet April — over, at Pastor Bertelsen i Harboøre ikke vilde lyse til Ægteskab for ham og Enken Gertrud Marie Sofie Cathrine Johansen af Harboøre. Klagen blev saa af Provst Olsen, som hans Embedspligt var, sendt til Sognepræst Bertelsen, for at denne kunde svare i en Erklæring over Klagen. I denne Erklæring, der fremkom i Maj, oplyser Sognepræsten, at Grunden til hans Nægtelse af Tillysningen er den, at Enken var besvangret ved Gregers Mortensen, før denne var bleven skilt fra sin første Kone, og i dette Tilfælde kan han ifølge Lovgivningen ikke vies til Enken, medmindre han erholder særlig Dispensation fra Bestemmelserne i Danske Lov 3—16—8 og Forordningen af 30. April 1824 § 3 Nr. 8. Disse Lovbestemmelser gaa udtrykkelig ud paa, at en Mand, der har forset sig i sit tidligere Ægteskab, ikke maa vies til den, han har forset sig med. Jeg skal i denne Henseende nævne, at Forordningen af 30. April 1824 i tydelige Ord omtaler dette. Der staar der i § 3, at: „Præsten bør ej iværksætte Tillysningen uden først at paase, at der intet er til Hinder for det Ægteskab, Personerne agte at indgaa, hvorved i Særdeleshed bliver at iagttage.“ — saa kommer der forskellige Punkter, som Præsten skal iagttage, deriblandt ogsaa Punkt 8, som siger, „at de, som have bedrevet Hor med hinanden, ikke maa komme sammen i Ægteskab.“ Altsaa, Præsten har den Pligt at iagttage, om noget saadant har fundet Sted. Nu siger det ærede Medlem: „Jeg spørger: Hvor glide vi hen? Det bliver jo ret uhyggeligt for Folk her i dette præsteredne Land! Selv om vi møde med vore borgerlige Papirer i Orden med fuld-stændig lovlig Ret til at foretage et eller andet borgerligt Skridt, saa udsætte vi os for, at vedkommende Sognepræst siger: Nej, stop lidt, lille Ven, dermed er Sagen ikke i Orden; at du har Kongens og Justitsministerens Underskrift, kommer ikke mig ved, jeg maa først undersøge, om ikke der er noget i Vejen med dit private Liv, og om du ikke ved falsk Foregivende har tilsneget dig denne Bevilling, og jeg til-lader mig at undersøge det; jeg sender Brev til Nabopræsten og beder ham om at være mig behjælpelig med at hindre disse

Folk i at faa deres borgerlige Rettigheder.“ Men Sagen er, at vedkommende Mand ikke har sine Papirer i Orden. Efter at have besvangret vedkommende Enke, maatte han, for at faa Ret til at indgaa Ægteskab med hende, have Dispensation fra Bestemmelserne i Christian V. danske Lov og Bestemmelserne i Forordningen af 30. April 1824, Loven gælder lige saa godt for den vedkommende Mand som for Sognepræsten, og naar Lovens Ord lyde saaledes, kan Manden ikke søge Ægteskab medmindre han har Dispensation, og den har han ikke. Han har ganske vist Skilsmissebrev men ikke noget, der giver ham Adgang til at gifte sig med vedkommende Enke. Han har ikke søgt denne Dispensation. Havde han søgt den, havde han sandsynligvis ogsaa faaet Ret til at gifte sig med Enken. At Ministeriet kunde give en saadan Dispensation, derom er der for mig ikke nogen Tvivl. Naar det hedder i Christian den Femtes danske Lov, at slikt ikke maa finde Sted, saa vide vi, at enhver Konge kan give Dispensation fra disse Lovbestemmelser. Denne Ret havde den enevældige Konge ifølge Kongelovens Artikler 2 og 3, som udtrykkelig tale derom. Jeg skal tillade mig at oplæse Artikel 3: „Skal derfor ogsaa Kongen alene have højeste Magt og Myndighed til at give Love og Forordninger efter sin egen gode Villie og Velbehag, at forklare, forandre, formere, formindske, ja og slet at ophæve forrige af ham selv eller af hans Forfædre udgivne Love (denne Kongelov alene undtagen, hvilken saasom Kongedømmets rette Grund og Grundvolds Lov jo endeligen faar at blive uforanderlig og uryggelig) saa og at undtage hvad og hvem han lyster ud af Lovens almindelige Befaling“. At den enevældige Konge havde Ret til at give en saadan Dispensation, kan der ikke være Tvivl om, og dette har Kongen ogsaa nu, thi ifølge vor nuværende Grundlovs § 27 hedder det, at Kongen har Ret til at give Dispensation i samme Omfang, som det har fundet Sted forud for Grundlovens Givelse, eller hvortil Hjemmel indeholdes i en siden den Tid udgiven Lov. Da Kongen derfor kan give saadanne Dispensationer, er der for mig ingen Tvivl om, at vedkommende Mand kunde have faaet en saadan, om han havde ansøgt derom. Om dette Punkt har Manden intet oplyst over for Sognepræsten; tværtimod, han mødte kun med Skilsmissebevillingen og Attest fra 2. Mænd om, at han havde ført en sædelig Vandel. Den 15. Maj sendtes Præstens Oplysninger til